

שם המחקר : אחאות לילדים עם מוגבלות שכלית התפתחותית וילדים עם התפתחות תקינה -
הבדלים במאפייני הקשר בין האחים ובהסתגלות הנפשית (באמצעות כלים מילוליים ולא מילוליים)

שנה : 2014

מק"ט : 613

שם החוקר : מירי יחזקאלי

שם המנחה : ד"ר דפנה רגב

שם רשות המחקר : אונ' חיפה

עבודת גמר מחקרית (תיזה) המוגשת כמילוי חלק מהדרישות לקבלת תואר "מוסמך האוניברסיטה"
בית הספר לטיפול באמצעות אומנויות, הפקולטה למדעי הרווחה והבריאות והפקולטה לחינוך.

מגבלות המחקר והמלצות למחקר המשך

למחקר הנוכחי מספר מגבלות. ראשית, גיוס המשתתפים היה תהליך מורכב. גיוס זה נעשה דרך שליחת מיילים וכן מתוך היכרות אישית. לא ניתן כל תמריץ או פרס עבור ההשתתפות במחקר. כתוצאה מכך, משפחות רבות לא נענו או שסרבו להשתתף במחקר. ניתן להבין מכך כי המשפחות שכן הסכימו להשתתף במחקר אווזות בתפיסה יחסית חיובית ובעלות משאבים רבים יותר, וזאת למרות המצב המשפחתי המורכב. ייתכן שדווקא המשפחות שלא הסכימו להשתתף במחקר היו חושפות תמונה קצת שונה אודות החיים לצד ילד עם מוגבלות שכלית התפתחותית. מתוך שיחות עם גורמים רשמיים הנמצאים בקשר יומיומי עם אוכלוסייה זו, עלה קושי לגייס את המשפחות לשתף פעולה בפעילויות שונות שנערכות עבורן וכן להכניס אנשים זרים לביתם. מידע זה מדגיש כי המשפחות שכן הסכימו להשתתף במחקר זה, הינן משפחות עם כוחות וחוסן רב. כמו כן, מאחר והמדגם במחקר הנוכחי קטן והומוגני, ייתכן וביחנת הממדים בקרב אוכלוסיות הטרוגניות יניב ממצאים שונים. קיים צורך במחקר המשך ובדיקה מעמיקה כיצד המשתתפים השונים כמו: מצב סוציאקונומי, דת, מיקום משפחתי, מגדר וכו' עשויים להשפיע על ממצאי המחקר. ביחנת המשתתפים הדמוגרפיים והאישיותיים של המשתתפים תעזור להעמקת ההבנה אודות ההבדלים בין היחסים במשפחות ובפרט היחס אל מול האח עם המוגבלות שכלית התפתחותית.

שנית, במחקר הנוכחי הדיווח על מצב הילדים נעשה באמצעות שאלונים שהילדים והאמהות מילאו. יתכן ואם האבות היו ממלאים את השאלונים, התוצאות היו שונות. הפנייה לאמהות נבעה משיקולים המתייחסים לזמינות הרבה בבית ועם הילדים. אולם, ייתכן והאבות היו יכולים להביא צד שונה ואחר של הדינמיקה המשפחתית. ניתן לבדוק במחקרי המשך האם תהיה התאמה בין האופן בו האב תופס ומבין את המצב. ייתכן ובדיקת דיווח האם אל מול דיווח האב תאפשר תמונה יותר מדוייקת של המתרחש בבית.

שלישית, יש לזכור כי אלמנטים של רצייה חברתית מעורבים במילוי שאלונים מסוג זה. נושא המחקר הינו רגיש ומורכב, וייתכן והאמהות והילדים ענו באופן שמקובל ותואם את ציפיות החברה מהם- להיות סובלניים, תומכים ומגנים על בני משפחתם ובפרט על הילד עם הצרכים המיוחדים.

רביעית, הפגישה עם המשפחה נערכה פעם אחת בלבד ובחנה תפיסה משפחתית המתקיימת ברגע נתון. יש לשער כי מחקר אורך הנמשך לאורך מספר פגישות ומתפרס על משך תקופת זמן רחבה יותר, יניב תוצאות ומידע משמעותי ומהימן יותר לגבי היחסים במשפחה.

לבסוף, המחקר הנוכחי עשוי לשמש בסיס למחקרי המשך בתחום של כלים מבוססים אמנות המשקפים מציאות פנימית של החוויה הסובייקטיבית של הילד. טכניקת הציור הינה שיטה ייחודית ומהנה בעלת יתרונות רבים בקרב ילדים ובכלל, ויש להמשיך ולבדוק את מהימנות הכלי להערכת מאפייני קשר בין אנשים ואף לפתחו כתוכנית התערבות טיפולית עבור אוכלוסיות מתאימות.

- [לפריט המלא](#)
- [למאגר המחקרים של קרן שלם](#)
- [למאגר כלי המחקר של קרן שלם](#)